

การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามนโยบายจีนลงใต้ในประเทศเวียดนาม China's Infrastructure Investment "China down Policy" in Vietnam

จุฬารณณ์ ขอบใจกลาง¹ ธฤชณู เมธาวุฒิสกุล² และอภิมุข สดมพฤกษ์³

Chulaporn Kobjaiklang¹, Thidsanu Methawudthisakun² and Aphimuk Sodompruek³

Received : October 9, 2020; Revised : February 2, 2021; Accepted : February 5, 2021

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามนโยบายจีนลงใต้ ในประเทศเวียดนาม และเพื่อศึกษาผลกระทบทางการค้าการลงทุนที่มีต่อประเทศไทย การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายจีนลงใต้กับการขยายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานจีน-เวียดนาม เช่น ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนาม-จีน, ปัญหาด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่ยังไม่พร้อม, ปัญหาการกระจายรายได้ที่ยังกระจุกตัวเฉพาะในเมืองใหญ่, ประเทศเวียดนามมีข้อจำกัดด้านเงินทุนและเทคโนโลยี และประสบการณ์จากเรื่องราวภูมิหลังในอดีตทำให้ชาวเวียดนามมีทัศนคติเชิงลบต่อนักลงทุนชาวจีน และ 2. ผลกระทบทางการค้าการลงทุนที่มีต่อประเทศไทย เช่น ประเทศไทยควรโน้มน้าวชาวต่างชาติเข้ามาการลงทุนในประเทศให้มากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีความพร้อมด้านโครงสร้าง

¹สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; National Institute of Development Administration, Thailand; e-mail : chulaporn.kob@nida.ac.th

²สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; National Institute of Development Administration, Thailand; e-mail : thidsanu.sae@nida.ac.th

³สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; National Institute of Development Administration, Thailand; e-mail : aphimuk.s@nida.ac.th

พื้นฐาน เทคโนโลยี และมีความเชี่ยวชาญสูง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยอาจเสียเปรียบด้าน
อุตสาหกรรมแรงงาน เพราะประเทศเวียดนามมีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า

คำสำคัญ (Keywords) : การลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน, นโยบายเงินลงใต้, จีน-เวียดนาม

Abstract

The objective of this article to study the problems and obstacles related China's Infrastructure Investment "China down Policy" in Vietnam. And to study the impact of trade and investment on Thailand. Based on the qualitative research, by research methodology, in-depth interview and focus group discussion were undertaken with key informants, and use the information from the interviews was then analyzed by content analysis. The results of this study found: 1) the problems and obstacles related China's Infrastructure Investment "China down Policy" in Vietnam, such as problems of Vietnam-China relations, problems with infrastructure and infrastructure that are not yet ready, and income distribution problems that remain concentrated. Only in major cities, Vietnam has capital and technology restrictions. And experience from the past has affected the negative attitude of the Vietnamese towards Chinese investors. And 2) The impact of trade and investment on Thailand should try to convince foreign investors to invest in Thailand more, such as due to the infrastructure, technology and expertise. However, Thailand may be disadvantaged in the labor industry. Because the wages of Vietnamese workers are cheap.

Keywords : Infrastructure Investment, China down Policy, China-Vietnam

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันประเทศจีนถือเป็นประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาทสำคัญแห่งหนึ่งของโลก ซึ่งรัฐบาลจีนยังได้มุ่งพัฒนาและสร้างความร่วมมือกับนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ทางรถยนต์ รถไฟ สนามบิน ท่าเรือ และการพัฒนาเส้นทางเดินเรือในแม่น้ำโขงเพื่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภายใน และการย้ายฐานการผลิตออกไปนอกประเทศ ซึ่งมีมณฑลยูนนานเป็นช่องทางการค้าชายแดนและ

จุดเชื่อมต่อระหว่างประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region: GMS) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือ 6 ประเทศ ได้แก่ ประเทศกัมพูชา เมียนมา สปป.ลาว เวียดนาม ไทย และมณฑลยูนนานของประเทศจีน (Tantayakul, 2012)

รัฐบาลจีน ได้พยายามผลักดันเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อเชื่อมโยงกับภูมิภาคต่างๆ ภายใต้ข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ทำให้รัฐบาลท้องถิ่นมณฑลยูนนาน ได้ดำเนินการผลักดันเขตการค้าเสรีนำร่องมณฑลยูนนาน กล่าวคือเศรษฐกิจชายแดนและเศรษฐกิจข้ามพรมแดน เนื่องจากทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่เป็นประตูเชื่อมภูมิภาคอาเซียน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจจีน-เมียนมา, จีน-ลาว-ไทย, จีน-เวียดนาม โดยความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การค้าการลงทุนอย่างเสรี การเคลื่อนย้ายคนอย่างสะดวก และความร่วมมือในกิจกรรมเศรษฐกิจข้ามพรมแดน (BANGKOKBANK SME, 2019) โดยมีนโยบายเงินลงใต้ เชื่อมโยงและเป็นช่องทางขยายความสัมพันธ์และความร่วมมือทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การคมนาคม การขนส่งและโลจิสติกส์ จากความร่วมมือและเชื่อมโยงระหว่างประเทศจีนและประเทศในกลุ่มอาเซียน (THAILAND BUSINESS INFORMATION CENTER IN CHINA, 2018)

แม้ว่าประเทศเวียดนามจะมีปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับประเทศจีนที่ไม่ค่อยราบรื่นมากนัก จากประเด็นที่เป็นปัญหากระแสชาตินิยมต่อต้านจีนของชาวเวียดนาม ซึ่งเกิดจากความขมขื่นในอดีตที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจหลายพันปี และความขัดแย้งกับประเทศจีนในทะเลจีนใต้ (Workpointtoday, 2017) อย่างไรก็ตาม ประเทศจีนยังเป็นตลาดนำเข้าสินค้าของประเทศเวียดนามที่สำคัญ ซึ่งแสดงถึงความนิยมการใช้สินค้าจีนในประเทศเวียดนาม อีกทั้งประเทศจีนยังเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น ชุดเจาะเหมืองแร่ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โดยเฉพาะการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งการเข้าไปมีบทบาทดังกล่าวข้างต้นของประเทศจีนมีลักษณะที่รัฐมีบทบาทนำ โดยการให้เงินกู้เพื่อให้ความช่วยเหลือ และให้รัฐวิสาหกิจเข้าไปทำการค้าและการลงทุนโดยอาศัยเงินช่วยเหลือเป็นตัวตั้ง (International Institute for Trade and Development, 2014) ส่งผลทำให้ประเทศเวียดนามให้ความสำคัญกับประเทศจีนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความร่วมมือด้านการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางบก ทางน้ำและทางทะเล เนื่องจากประเทศเวียดนามมีชายแดนติดกับประเทศจีน จึงมีการขยายเขตเศรษฐกิจด้านการค้าการลงทุนร่วมกัน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเทศจีนมีบทบาทสำคัญในทุกมิติต่อภูมิภาคอาเซียนเป็นอย่างมาก ทั้งด้านการค้า การลงทุน และการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งบทบาทที่เพิ่มขึ้นอย่างมากของประเทศจีน เพื่อต้องการแสวงหาทรัพยากรและตลาดใหม่ๆ เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดของประเทศจีน พร้อมกับ

พัฒนาพื้นที่ชายแดนจีนให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและเป็นประตูการค้าสู่อาเซียน ดังนั้นประเทศไทยควรที่จะศึกษาผลกระทบจากการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานจีน-เวียดนาม เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามนโยบายจีนลงใต้ ในประเทศเวียดนาม
2. เพื่อศึกษาผลกระทบทางการค้าการลงทุนที่มีต่อประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย จะเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)
2. ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนักวิชาการ และผู้ประกอบการภาคเอกชน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structural interview) ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานตามนโยบายจีนลงใต้ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคของนโยบายจีนลงใต้กับการขยายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานจีน-เวียดนาม ส่วนที่ 2 ผลกระทบทางการค้าการลงทุนที่มีต่อภูมิภาคอาเซียนและประเทศไทยจากการขยายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานจีน-เวียดนาม
4. การรวบรวมข้อมูล
 - 4.1 คณะวิจัยได้ใช้การศึกษาวเคราะห์เอกสารทุติยภูมิ ก่อนในขั้นแรกจากเอกสารวิชาการร่วมกับการบูรณาการแนวคิดทางด้านยุทธศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์และพัฒนาแนวคิด
 - 4.2 คณะวิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มที่มีบทบาท เพื่อค้นหาคำตอบในวงกว้างเพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมรอบด้าน
5. คณะวิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา และการพรรณนาวิเคราะห์ มาใช้เป็นวิธีหลักในการวิเคราะห์ข้อมูลดิบที่ได้มาและนำเสนอข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามนโยบายเงิน ลงได้ในประเทศเวียดนาม พบว่า

- ระบบเศรษฐกิจกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ ทำให้การกระจายรายได้ไม่กว้างขวางซึ่งส่งผลให้ประชาชนชาวเวียดนามส่วนใหญ่ไม่มีกำลังซื้อที่มากพอ
- ต้นทุนประกอบการสูง เนื่องจากราคาที่ดินแพงทำให้ค่าเช่าสำนักงานมีราคาสูงตามไปด้วย โดยเฉพาะเขตเมืองใหญ่และเมืองเศรษฐกิจเกิดใหม่ มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคของชาวเวียดนาม
- อัตราค่าจ้างแรงงานในประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ แต่ค่าครองชีพปัจจุบันเริ่มขยับตัวสูงมากขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกันในด้านรายรับและรายจ่าย
- การแข่งขันของสินค้าในตลาดเวียดนามค่อนข้างสูง อันเกิดจากสินค้าที่มาจากประเทศจีนเข้ามาตีตลาดแข่งกับสินค้าที่ผลิตเองภายในประเทศ เช่น สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เหล็ก และวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งยังมีการแข่งขันของผู้ประกอบการอีกด้วย
- ชาวเวียดนามยังยึดติดกับประวัติศาสตร์และเรื่องราวในอดีตอยู่มาก ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติและการเข้าใจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติในเชิงลบ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีน แต่ในขณะที่ภาครัฐพยายามที่จะสนับสนุนผู้ลงทุนจากประเทศจีนให้เข้ามาลงทุนภายในประเทศมากขึ้น
- ปัจจุบันเวียดนามประสบปัญหาด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคยังไม่มีความพร้อมและเพียงพอต่อการบริการประชาชน โดยเฉพาะด้านระบบไฟฟ้าที่มีการขาดแคลนอยู่มาก ไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ตามความต้องการของประชาชนและนักลงทุน

2. ผลกระทบทางการค้าการลงทุนที่มีต่อประเทศไทย พบว่า

จากกระแสการกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกาได้สร้างความไม่แน่นอนต่อภาพรวมเศรษฐกิจโลก ทำให้ประเทศจีนซึ่งเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจด้านตะวันออก และถือได้ว่าเป็นจุดเชื่อมโยงของห่วงโซ่การผลิตที่สำคัญของโลกในฐานะผู้ผลิตรายใหญ่ และเป็นคู่กรณีสำคัญของสงครามการค้าของอเมริกา จะได้ใช้โอกาสนี้ทำการกระจายการลงทุนไปยังทุกภูมิภาคทั่วโลก โดยเฉพาะภูมิภาคอาเซียน เพราะเป็นแหล่งลงทุนทางเลือกที่สำคัญของประเทศจีน ด้วยภูมิศาสตร์ที่ตั้งซึ่งอยู่ใกล้กับประเทศจีน ภูมิภาคอาเซียนมีความหลากหลายของระดับการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมถึงการมีข้อตกลงการค้าเสรีกับนานาประเทศ ทั้งยังได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีกับประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนของประเทศจีนในภูมิภาคอาเซียน และการลงทุนจากประเทศจีนในครั้งนี้อาจมาพร้อมกับการเจาะตลาดใหม่ โดยอาศัยความได้เปรียบของอาเซียนใน

มิติต่าง ๆ ซึ่งการกระจายการลงทุนออกจากประเทศจีนมายังภูมิภาคอาเซียน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กรณี ดังต่อไปนี้

1) การย้ายฐานการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้แรงงานจำนวนมากหรืออุตสาหกรรมที่พึ่งพาวัตถุดิบในท้องถิ่นที่รวดเร็วกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระยะยาวของประเทศจีน ที่ต้องการหาแหล่งผลิตที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง โดยประเทศจีนได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศ CLMV เป็นอันดับต้นๆ เนื่องจากยังมีค่าแรงขั้นต่ำในประเทศไม่สูงมาก จึงเป็นจุดหมายการลงทุนหลักโดยเฉพาะการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า กระเป๋า เป็นต้น ซึ่งบางบริษัทได้ย้ายฐานการผลิตเข้ามาแล้ว เช่น Steven Madden และ Tapestry (ผู้ผลิตตราสินค้า Coach) ที่ย้ายฐานการผลิตกระเป๋าถือจากประเทศจีนไปที่ประเทศกัมพูชาและเวียดนาม

2) เกิดการกระจายการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าขั้นปลายน้ำและส่วนประกอบที่ใช้เทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนมากขึ้น แต่ในกลุ่มสินค้าส่งออกจากประเทศจีนไปยังสหรัฐอเมริกา ยังมีความได้เปรียบทางการแข่งขันในด้านราคาถึงแม้จะมีอัตราภาษีนำเข้าสูงขึ้น เช่น เหล็กและผลิตภัณฑ์จากเหล็ก รวมทั้งสินค้าที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าจากประเทศจีน เช่น ชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้าเฉพาะเจาะจงบางประเภท เช่น อุปกรณ์ควบคุมอุณหภูมิแบบอัตโนมัติ เป็นต้น ดังนั้น การกระจายการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทนี้จากประเทศจีนไปยังประเทศอื่น ๆ คาดว่าจะมีเพียงเฉพาะสินค้าบางประเภทที่มีอำนาจการต่อรองของประเทศจีนที่มีค่อนข้างต่ำ เนื่องจากส่วนแบ่งทางการตลาด (Market Share) ของประเทศจีนในสหรัฐอเมริกามีน้อย และสินค้าดังกล่าวยังสามารถผลิตในประเทศอื่น ๆ ได้ด้วยต้นทุนต่อหน่วยที่ใกล้เคียงหรือน้อยกว่าการผลิตในประเทศจีน ซึ่งคาดว่าประเทศในแถบภูมิภาคอาเซียนน่าจะได้รับประโยชน์ร่วมด้วย

ทั้งนี้ทางรัฐบาลเวียดนามยังได้บัญญัติกฎหมายการแข่งขันทางการค้าฉบับใหม่ทดแทนฉบับเก่าที่ใช้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2019 เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรมอันจะมีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของเวียดนามอย่างยั่งยืน กฎหมายฉบับนี้มีการปรับปรุงสาระสำคัญบางมาตรา เพื่อขยายขอบเขตที่กว้างขึ้นหรือปรับแก้เกณฑ์การพิจารณาการมีสถานะอำนาจเหนือตลาด ซึ่งจากเดิมใช้เกณฑ์สัดส่วน Market Share เพียงอย่างเดียว โดยได้เพิ่มการใช้เกณฑ์ Significant Market Power สำหรับการพิจารณาในครั้งนี้ รัฐสภาเวียดนามได้ให้สัตยาบันความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) เป็นชาติที่ 7 เมื่อช่วงกลางเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2018 ข้อตกลงการค้าเสรี CPTPP เริ่มมีผลบังคับใช้ปลายเดือนธันวาคม ค.ศ. 2018 โดยครอบคลุมทั้งด้านการค้า การบริการ และการลงทุนเพื่อสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก

ทั้ง 11 ประเทศ ดังนั้นการเกิดขึ้นของข้อตกลง CPTPP ย่อมมีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของเวียดนามในระยะยาว (The Secretariat of The House of Representative, 2018)

ปัญหาที่สำคัญ คือ สงครามการค้าทำให้เกิดความผันผวนในระบบเศรษฐกิจโลก ทำให้นักลงทุนชาวจีนเริ่มไม่มั่นใจ ก่อให้เกิดการชะลอการลงทุน การจับจ่ายใช้สอย และสร้างผลกระทบเชิงลบต่อเศรษฐกิจประเทศจีนทั้งระบบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนผลกระทบกับประเทศไทยขึ้นอยู่กับประเภทอุตสาหกรรม เช่น การส่งออกของอุตสาหกรรมชิ้นส่วนไฟฟ้าและรถยนต์ไปประเทศจีนก็อาจได้รับผลกระทบมาก แต่ถ้าสามารถเปลี่ยนคู่ค้าไปเป็นฝั่งสหรัฐอเมริกาแทนอาจจะทำให้การส่งออกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการและรัฐบาลควรแสวงหาโอกาสจากวิกฤติ เช่น ผู้ประกอบการชาวไทยที่ส่งสินค้าแข่งกับประเทศจีน ต้องพยายามทำสัญญาระยะยาว (Long Term Contract) กับคู่ค้าในช่วงสงครามการค้า หากไม่มีสัญญาระยะยาวและสงครามการค้าหยุดลงคู่ค้าก็จะหันกลับไปซื้อสินค้าจากประเทศจีนเช่นเดิม และจะทำให้ประเทศไทยขาดรายได้ในส่วนนี้ไป

ดังนั้น ประเทศไทยจะต้องพยายามโน้มน้าวให้นักลงทุนชาวต่างชาติเข้ามาขยายการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น เมื่อพิจารณาจากภาคอุตสาหกรรมที่มีความได้เปรียบหรือภาคอุตสาหกรรมใหม่ๆที่กำลังจะเกิดขึ้นตามทิศทางของโลกในอนาคต เพราะอุตสาหกรรมเหล่านี้จะต้องใช้ความร่วมมือในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งประเทศไทยยังมีความได้เปรียบมากกว่าประเทศเพื่อนบ้าน แต่ถ้าหากประเทศไทยคิดจะแข่งขันเฉพาะด้านอุตสาหกรรมแรงงาน ประเทศไทยอาจจะสู้ประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศเวียดนามไม่ได้ เพราะจะเสียเปรียบด้านค่าจ้างแรงงานมีราคาถูกกว่า

ด้านการค้าการลงทุนของประเทศจีนในประเทศเวียดนาม มุ่งเน้นการลงทุนอุตสาหกรรมที่หลากหลาย เช่น อุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านโลจิสติกส์เพื่อพัฒนาระบบขนส่ง แต่ด้วยปัญหาทางการเมืองและประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทำให้นักลงทุนชาวจีนไม่สามารถเข้าไปลงทุนในประเทศเวียดนามได้มากนัก ทำให้นักลงทุนชาวจีนในประเทศเวียดนามส่วนใหญ่จะมาในรูปแบบนอมินีเพราะยังมีจุดดึงดูดที่น่าสนใจ คือ ค่าแรงขั้นต่ำของประเทศเวียดนามค่อนข้างถูก

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านอาชีวศึกษาค่อนข้างมาก เพราะเป็นการเรียนรู้งานด้วยการฝึกฝนทักษะจำเป็นที่ต้องใช้ในการประกอบอาชีพหรือทำงานได้จริง (Learning by Doing) โดยมีการส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากเพื่อกลับมาเป็นฐานทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในการพัฒนาประเทศ

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับการสร้างทางรถไฟความเร็วสูงจากประเทศจีนเพื่อเชื่อมกับประเทศเวียดนาม หากรัฐบาลและผู้ประกอบการของทั้งสองประเทศให้ความร่วมมือกันได้

ย่อมจะเกิดความสำเร็จและสร้างประโยชน์อย่างมากแก่ประเทศเวียดนาม ส่วนการสร้างท่าเรือน้ำลึกเพื่อการสามารถส่งออกสินค้าทางทะเลจะเอื้อประโยชน์ต่อประเทศเวียดนามเป็นอย่างมาก เพราะเป็นประเทศในภูมิภาคอาเซียนที่สามารถเพิ่มมูลค่าการส่งออกโดยอาศัยข้อตกลงและความร่วมมือด้านภาษีกับสหรัฐอเมริกาและยุโรปได้ จากโอกาสของภาคการผลิตและภาคการค้าการลงทุนในประเทศเวียดนามส่งผลให้มีชนชั้นกลางเพิ่มมากขึ้น มีศักยภาพในพฤติกรรมผู้บริโภคเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ขยับอันดับเพิ่มสูงขึ้นด้วย เพราะรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้บริษัทข้ามชาติเข้ามาลงทุนในประเทศเวียดนามเพิ่มขึ้น

การเปิดน่านน้ำของประเทศเวียดนาม พบว่ายังคงมีปัญหาอยู่มาก หากสามารถสร้างความเชื่อมต่อกับน่านน้ำของประเทศกัมพูชาได้ จะช่วยสร้างศักยภาพในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนได้ดีขึ้น เพราะการท่องเที่ยวทางทะเลของภูมิภาคอาเซียนมีชื่อเสียง ทั้งยังมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และยังช่วยส่งเสริมระบบการขนส่งทางเรือซึ่งประหยัดกว่าการขนส่งทางบก ได้แก่ การขนส่งผลผลิตทางการเกษตร เครื่องดื่มกระป๋อง น้ำอัดลม เบียร์ และผลไม้ เป็นต้น จะทำให้ช่วยลดต้นทุนการขนส่งได้มากกว่าทางบกเมื่อเทียบกับการขนส่งในเส้นทาง R10 ซึ่งเป็นเส้นทางที่จะต้องขึ้นเขาและมีระยะทางไกลกว่าทางน้ำ ปัจจุบันการขนส่งทางน้ำมีท่าเรือเชื่อมต่อโดยสะดวก และเป็นทางเลือกในด้านการขนส่งที่ดีให้กับทั้ง 3 ประเทศในอนาคต

สำหรับปัญหาทะเลจีนใต้ พบว่าปัจจัยที่ผู้นำของประเทศเวียดนามและประเทศญี่ปุ่นเห็นว่าจะเป็นอุปสรรคของการเสริมสร้างการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศเวียดนามกับประเทศญี่ปุ่น คือ ปัญหาขัดแย้งในเขตทะเลจีนใต้และทะเลตะวันออกที่ติดกับอาณาเขตประเทศจีน จึงทำให้การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างเวียดนาม-ญี่ปุ่น และความร่วมมือทางการเมืองในเวทีสากลเป็นไปด้วยการเสริมสร้างความมั่นคงและการรักษาความปลอดภัยในเขตน่านน้ำสากลทางทะเล ซึ่งเคยเป็นประเด็นความขัดแย้งกับประเทศจีน

และแนวทางการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในทะเลจีนใต้ของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามที่มีต่อประเทศจีน ผู้นำในสายอนุรักษ์นิยมของประเทศเวียดนามที่ให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธ์อันดีกับประเทศจีน ภายใต้อำนาจเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีให้แก่การลงทุนจากต่างประเทศเป็นอันดับแรก แม้ว่าจะกระทบกระทั่งกับประเทศจีนในเรื่องปัญหาการอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะ Spratly และ Paracel ในทะเลจีนใต้ แต่ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนของเขตอุตสาหกรรมของประเทศ ในเขตนิคมอุตสาหกรรม (Industrial Park) และเขตพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic Development Zone) ซึ่งแนวทางการต่างประเทศของประเทศเวียดนามมีเป้าหมายคือการไม่ต้องเผชิญหน้ากับ

ประเทศจีน แต่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาระหว่างกันด้วยสันติวิธี และการสร้างมิตรกับกลุ่มประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อินเดีย รัสเซีย นิวซีแลนด์ และการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์กับประเทศออสเตรเลีย สำหรับกลุ่มประเทศอาเซียน ทางรัฐบาลเวียดนามได้เสริมสร้างความร่วมมือกับรัฐบาลไทยเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเล เพราะต้องการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ที่มีร่วมกับประเทศไทยอย่างชัดเจน

รัฐบาลเวียดนามได้เรียกร้องให้ทุกฝ่ายแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งทางทะเลระหว่างกันด้วยสันติวิธีและถือหลักกฎหมายสากลเป็นสำคัญ รวมถึงการให้ความเคารพในสิทธิ์และอธิปไตยระหว่างกันอย่างแท้จริง อีกทั้งรัฐบาลเวียดนามยังได้เรียกร้องในหลักการอย่างเดียวกันนี้ต่อผู้นำประเทศจีน สิ่งสำคัญที่ประเทศเวียดนามสามารถกระทำได้ขึ้นเพื่อให้เกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืนได้ คือ การเสริมสร้างความร่วมมือกับประเทศออสเตรเลีย เพื่อเป็นอำนาจถ่วงดุลในการที่จะเจรจาท่องกับประเทศจีน

ดังนั้น ประเทศไทยควรใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ไม่ได้มีภูมิศาสตร์ด้านเชิงพื้นที่ที่ติดกับทะเลจีนใต้ หรือเป็นประเทศที่ไม่ได้อ้างสิทธิใด ๆ ในประเด็นความขัดแย้งเหล่านั้น จึงควรแสดงความเป็นกลางและเป็นมิตรกับทุกฝ่าย เพื่อช่วยลดปัญหาความตึงเครียดและช่วยคลี่คลายข้อพิพาททะเลจีนใต้ โดยจะต้องทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมประสานและเป็นผู้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาภายใต้กรอบของกฎหมายและแนวทางปฏิบัติระหว่างประเทศโดยใช้สันติวิธี และการสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกันภายใต้กรอบอาเซียน-จีน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามนโยบายจีนลงใต้ในประเทศเวียดนาม พบข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

1. ประเทศเวียดนามยังมีข้อจำกัดในด้านเงินทุนและเทคโนโลยีค่อนข้างมาก ทำให้รัฐบาลต้องเปิดรับการสนับสนุนการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานจากประเทศจีน เพื่อการขยายตัวรองรับกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจในประเทศ แม้จะมีการต่อต้านจากประชาชนบางกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยก็ตาม เพราะบริษัทก่อสร้างในประเทศเวียดนามส่วนใหญ่ไม่มีเงินทุนเพียงพอที่จะผ่านการคัดเลือก รวมถึงความต้องการในการพัฒนาประเทศแบบรวดเร็วจำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย ซึ่งบริษัทจากประเทศจีนสามารถตอบโจทย์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเวียดนามได้มากกว่า

2. ความไม่พร้อมด้านการเงินและเทคโนโลยีของผู้ลงทุนในประเทศเวียดนาม ส่วนใหญ่นักลงทุนชาวเวียดนามที่เข้ามาประมูลโครงการการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน จะประสบปัญหาการกักขัง

จากธนาคารในประเทศ เพราะการที่จะได้รับอนุมัติวงเงินปริมาณมากนั้นค่อนข้างยาก ทางธนาคารต้องพิจารณาจากชื่อเสียงและประสิทธิภาพของโครงการที่ดำเนินการอยู่เป็นหลัก และบริษัทส่วนใหญ่มีขนาดเล็กและขาดความเชี่ยวชาญ ทำให้มีผู้ได้รับการอนุมัติวงเงินกู้ยืมในจำนวนน้อย

3. ประสบการณ์และเรื่องราวภูมิหลังในอดีต ทำให้ชาวเวียดนามมีทัศนคติเชิงลบต่อนักลงทุนชาวจีน กล่าวคือในอดีตมีโครงการจากบริษัทประเทศจีนเข้ามาลงทุนแล้วดำเนินการไม่สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด และยังมีบริษัทที่รับเหมาจากประเทศจีนในโครงการรถไฟใต้ดิน ชื่อ Cat Linh-Ha Dong metro line ในกรุงฮานอย มีปัญหาเรื่องความล่าช้าของโครงการ มีกำหนดว่าจะสร้างเสร็จปี ค.ศ. 2013 แต่ปัจจุบันยังไม่แล้วเสร็จ ทั้งยังมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นหลายครั้งระหว่างก่อสร้างสำหรับโครงการหลักด้านโครงสร้างพื้นฐานทางถนนของประเทศเวียดนามส่วนใหญ่บริษัทที่มาลงทุนและได้รับสัมปทานจะเป็นบริษัทจากประเทศจีน ซึ่งมีความสามารถในการลงทุนสูงกว่านักลงทุนชาวต่างชาติและนักลงทุนท้องถิ่น จึงทำให้ชาวเวียดนามไม่ค่อยพอใจ เพราะโครงการเดิมที่ยังไม่แล้วเสร็จของบริษัทจากประเทศจีน และยังมีเหตุการณ์การประท้วงการเก็บค่าธรรมเนียมผ่านทางจากโครงการที่ประเทศจีนก่อสร้าง Build-Operate-Transfer (BOT) Model ที่ได้รับสัมปทานเป็นบริษัทจีน

4. ความกังวลต่อความมั่นคงในการขยายเศรษฐกิจโดยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งผ่านที่ตั้งและจุดสำคัญทางภูมิศาสตร์ของประเทศเวียดนาม ตามนโยบาย Belt and Road Initiative (BRI) โดยเฉพาะโครงการทางพิเศษเหนือ-ใต้ เนื่องจากเป็นเส้นทางหลักภายในประเทศเวียดนาม

5. ข้อพิพาทและการขัดแย้งผลประโยชน์ร่วมกันยังเป็นปัญหาต่อเนื่อง กรณีที่ประเทศเวียดนามยังกล่าวหาประเทศจีนในเรื่องของการละเมิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Vietnam's Exclusive Economic Zone) ข้อพิพาททางทะเลจีนใต้ และเขตการค้าเสรีของจีน (China's Free-trade Zone) ที่ติดกับประเทศเวียดนามกำลังแข่งขันแย่งชิงนักลงทุนจากต่างชาติระหว่างประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่เขตปกครองพิเศษกว่างสี

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น รัฐบาลเวียดนามจำเป็นต้องถ่วงดุลน้ำหนักและแยกประเด็นการเมืองและการพัฒนาออกจากกัน เช่น การเปิดโอกาสให้นักลงทุนจากประเทศจีนเข้ามาดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย การเจรจาข้อพิพาทเรื่องทะเลจีนใต้และข้อพิพาทชายแดนระหว่างเวียดนาม-จีน การประท้วงของประชาชนในประเทศที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลที่เปิดให้บริษัทสัญชาติจีนเข้ามาลงทุนในประเทศเวียดนามเป็นจำนวนมาก และการยอมรับในโครงสร้างพื้นฐานทางบกและทางน้ำเพื่อประโยชน์ของประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเทศจีนยังคงเผชิญกับปัญหาเรื่องการดึงนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจชายแดนที่ติดกับ

ประเทศเวียดนาม เนื่องจากมีความเสียเปรียบหลายด้าน เช่น ด้านภาษีการค้า ภาษีที่ดินที่ต่ำกว่า และสภาพแวดล้อมในการจ้างงานของประเทศเวียดนามที่น่าสนใจมากกว่า ซึ่งเชื่อว่าทางการประเทศเวียดนามจะอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการลงทุนได้ดี ทำให้ประเทศจีนต้องเตรียมแผนสำรองในการดึงดูดการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติให้กลับเข้ามาลงทุนในประเทศโดยผ่านการขนส่ง ด้านโลจิสติกส์ที่สะดวกเข้าสู่ประเทศเวียดนาม อีกทั้งประเทศจีนยังมีการผลักดันให้นักลงทุนชาวจีนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะสงครามทางการค้ากับสหรัฐอเมริกาเข้าไปลงทุนในประเทศเวียดนามเพื่อประโยชน์ด้านการส่งออก

ประเทศจีนได้อาศัยความได้เปรียบด้านการเงินและด้านการพัฒนาเทคโนโลยีเข้าไปลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางบก ได้แก่ ถนนและระบบรางในประเทศเวียดนาม แต่ยังมีปัญหาเรื่องการเช่าซื้อที่ดินจากเจ้าของที่ดินชาวเวียดนามส่วนใหญ่ไม่ยอมปล่อยเช่าหรือขายที่ดินให้นักลงทุนชาวจีน ดังนั้นเขตอุตสาหกรรมพิเศษในชินโจว (Qinzhou Industrial Park) จึงได้เร่งกระตุ้นการลงทุน ประกอบกับเขตปกครองตนเองกว่างซี มีเขตเศรษฐกิจหลายแห่งที่มีชื่อ เช่น เขตการค้าเสรีเขตการค้าข้ามพรมแดน แต่ก็ยังไม่เป็นที่ดึงดูดกระแสการลงทุนจากต่างชาติได้มากพอ เนื่องจากภาวะสงครามทางการค้าระหว่างจีน-สหรัฐอเมริกา จากการปรับขึ้นภาษีการค้าของประเทศจีน

กลุ่มประเทศอาเซียน เป็นเป้าหมายหลักในการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตของบริษัทต่างชาติที่ได้รับผลกระทบจากกรณีสงครามทางการค้าระหว่างจีน-สหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะประเทศเวียดนาม ซึ่งได้รับความสนใจเป็นพิเศษ โดยมีข้อได้เปรียบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) มีกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมรายใหม่ที่น่าสนใจ เนื่องจากสงครามการค้าระหว่างจีน-สหรัฐอเมริกา ทำให้นักลงทุนจากต่างชาติที่ลงทุนในประเทศจีนจากผลกระทบดังกล่าวเคลื่อนย้ายฐานการผลิตเข้ามาลงทุนในประเทศเวียดนามมากขึ้น

2) มีความพร้อมเรื่องระบบการขนส่งที่ดี เนื่องจากการเตรียมความพร้อมของประเทศเวียดนามด้านโครงสร้างพื้นฐาน ที่ได้รับอานิสงส์จากนโยบายจีนลงใต้ ผ่านโครงการ BRI ส่งผลให้ประเทศจีนต้องช่วยเหลือประเทศเวียดนามในการพัฒนาด้านระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เพื่อสร้างความเชื่อมโยงโดยบรรลุวัตถุประสงค์แบบไม่ขาดตอน ทำให้นักลงทุนจากประเทศจีนไหลเข้ามาลงทุนในประเทศเวียดนามเพิ่มขึ้น เพื่อทดแทนในส่วนของ การส่งออกของประเทศจีนที่ลดลงจากผลกระทบของสงครามทางการค้า

3) ประเทศเวียดนามมีข้อได้เปรียบด้านภาษีการค้า ทำให้นักลงทุนจากต่างชาติและจากประเทศจีนย้ายฐานการผลิตเข้ามาอย่างรวดเร็วและเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญในการเข้ามาลงทุน คือ ข้อตกลงการค้าทวิภาคีกับสหรัฐอเมริกา และข้อตกลงการค้าเสรีกับสหภาพยุโรป

จากนโยบายพิเศษของประเทศจีน คือ การใช้กลยุทธ์ให้เขตปกครองตนเองกว้างสี ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างศูนย์กลางการผลิตแบบดั้งเดิมของมณฑลกว่างตุง ประเทศจีนและประเทศในภูมิภาคอาเซียน แต่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงทำให้นักลงทุนลดความสนใจลงไป แต่กลับมีความสนใจที่จะย้ายฐานการผลิตเข้าสู่ประเทศเวียดนามแทน จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาวะการเปลี่ยนแปลงในประเทศเวียดนาม จากการขยายการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานตามแนวนโยบายจีนลงใต้ ทำให้พบสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในประเทศเวียดนาม คือ

- 1) ชาวเวียดนามมีรายได้และความต้องการเพิ่มขึ้นจากเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างรวดเร็ว
- 2) มีค่าจ้างแรงงานต่ำที่สุดเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มสมาชิก (รองจากประเทศกัมพูชา)
- 3) มีการเติบโตและพัฒนาอย่างรวดเร็วทุกมิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ รายได้ที่เพิ่มมากขึ้น และเรื่องสิทธิและเสรีภาพด้านต่าง ๆ เป็นต้น
- 4) การเมืองค่อนข้างมีเสถียรภาพ จึงเป็นจุดแข็งของประเทศ
- 5) มีประชากรจำนวนมากเป็นอันดับ 3 ของภูมิภาคอาเซียน ซึ่งถือเป็นตลาดที่ใหญ่มาก
- 6) มีปริมาณน้ำมันสำรองมาก เป็นอันดับ 2 ของภูมิภาคอาเซียน
- 7) มีแนวชายฝั่งทะเลยาวมากกว่า 3,000 กิโลเมตร เหมาะสำหรับการขนส่งทางน้ำ
- 8) ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานอยู่ระหว่างการการพัฒนาให้ดีขึ้น
- 9) ราคาที่ดินและค่าเช่าสำนักงานมีราคาสูงมาก

กล่าวโดยสรุป จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้ประเทศเวียดนามเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น เช่น การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน การท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และการจ้างแรงงาน อย่างไรก็ตามในการพัฒนาอาจยังไม่ครอบคลุมไปถึงภาคประชาชน เนื่องจากกลุ่มนายทุนยังเป็นผู้รับผลประโยชน์ทางตรงเป็นหลัก และยังไม่มีการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมจึงทำให้เกิดช่องว่างดังกล่าวขึ้น ด้วยสภาวะที่ประเทศเวียดนามอยู่ระหว่างการพัฒนาจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนสูง ทั้งนี้ประเทศไทยอาจเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจของบริษัทต่างชาติที่จะลงทุนด้านอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ไฟฟ้าและเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งไม่ถือเป็นคู่แข่งของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานคนเป็นหลัก และประเทศไทยยังเป็นพื้นที่ปลอดภัยจากข้อพิพาททะเลจีนใต้ทำให้นักลงทุนอาจจะเลือกประเทศไทยมากกว่าประเทศเวียดนามในบางกรณี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. การศึกษาประเด็น ยุทธศาสตร์การขจัดปัญหาความยากจน ศึกษากรณีประเทศจีน เพื่อที่จะได้นำวิธีการมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสำคัญในการการขจัดปัญหาความยากจน

2. การศึกษาประเด็น เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างประเทศ เพื่อมีกิจกรรมทางการค้าและการลงทุนร่วมกัน เช่น การมีเขตปลอดภาษี (Duty Free) และคาสิโน เป็นต้น ทั้งนี้เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างประเทศดังกล่าว ได้แก่ จันทบุรี-ตราด (ประเทศไทย) ร่วมกับเกาะกง-สะแรมบีล (ประเทศกัมพูชา) และ เกาะฟูก๊วก (ประเทศเวียดนาม) เป็นต้น ทั้งนี้เป็นการศึกษาในด้านความสอดคล้องเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ

เอกสารอ้างอิง (References)

- ASEAN and Asia Studies Center. (2018). **The Assessment Study of Policy Impact on Trade and Investment among "Strategic Plan and Five-year Report on the 13th of China's New Normal" to ASEAN**. National Institute of Development Administration.
- The Secretariat of The House of Representative. (2018). CPTPP Thailand's opportunities and challenges. [Online]. Available : <https://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2561/hi2561-074.pdf> Retrieved July 3, 2020. [In Thai]
- THAILAND BUSINESS INFORMATION CENTER IN CHINA. (2018). China down Policy in Sichuan's products help promote business opportunities for Thailand. [Online]. Available : <https://thaibizchina.com/article/นโยบาย-มุ่งลงใต้-ของ-เส/> Retrieved July 3, 2020. [In Thai]
- Tantayakul, C. (2012). The future of China-ASEAN relations. [Online]. Available : <http://www.vijaichina.com/articles/95> Retrieved October 20, 2019. [In Thai]
- BANGKOKBANK SME. (2019). China down Policy ! Pilot the Yunnan Free Trade Zone. [Online]. Available : www.bangkokbanksme.com/en/china-yunnan-trade-area Retrieved October 29, 2019. [In Thai]
- Workpointtoday. (2017). China- Vietnam Relationship "both love and hate". [Online]. Available : <https://workpointtoday.com/จีน-เวียดนาม-ความสัมพันธ์-2/> Retrieved October 15, 2019. [In Thai]

